

tykke. Det er rimeligt, at Brugeren faar Erstatning for, hvad han har ofret paa Brug, som ikke er hans Ejendom, for at han ikke skal løbe den Risiko ved Dødsfald eller ved Fraflytning at miste sine i Bruget anbragte Penge. Men det forekommer mig, at det er lige saa rimeligt, at saadanne Foranstaltninger sker efter Samraad med Ejeren. Der staar i vedkommende Paragraf, at „Forøgelse“ o. s. v. „som har været nødvendige“ og længere nede, at Forbedringer, som „maa erkendes uomtvistelig at have forøget Husets almindelige Værdi til dette Brug“ o. s. v. Det forekommer mig, at det ikke er rigtig heldigt, at der ikke er givet nærmere Regler, idet det næsten altid vil være omtvisteligt, hvorvidt disse Foranstaltninger har haft den og den Virkning. Og det, vi skulde tilstræbe ved dette Lovforslag, var netop at skabe Klarhed overalt, saaledes at Tvivlsspørgsmaalene blev bragt ned til det mindst mulige.

Det forekommer mig, at naar det i § 7 siges, at den Forringelse, som Brugeren har paaført Ejendommen, skal han give Erstatning for; bør det fastslaaes, at Bestemmelsen omfatter ikke alene Bygningerne, men ogsaa Jorden. Det er meget muligt, at man har underforstaaet, at det ogsaa drejer sig om Jorden; men naar der i al Almindelighed er Tale om, at en Ejendom er vedligeholdt saaledes eller saaledes, tænker man i de allerfleste Tilfælde paa Bygningerne. Saa snart der kommer til at staa, at ved mangelfuld Vedligeholdelse saavel paa Bygninger som paa Jord o. s. v., er man paa den sikre Side.

Jeg er i det hele og store enig med det ærede Medlem Hr. Martin Hansen, særlig i den første Del af hans Tale; men det forekommer mig, at den Kritik, han rettede mod Lovforslaget, ikke var berettiget. Jeg tror ikke, det ærede Medlem har Ret, naar han siger, at disse Huse ligger under de store Godser. Der er i de senere Aar oprettet mange Husmandsbrug ved mindre Gaarde, fordi man har villet paaskønne en flittig og hæderlig Arbejderfamilie; og denne Bevægelse skal man ikke stille sig i Vejen for. De Mennesker, der paa den Maade faar Brug overladt, bliver bedre stillet, end de vil blive, hvis de under de nuværende Forhold overtager et Statshusmandsbrug. Der er i den sidste Tid i dette høje Ting talt meget om de vanskelige Forhold, hvorunder Husmandsbrug oprettes i disse Tider. Derfor bør man lette Adgangen for Folk til paa denne Maade at faa Huse med Jord paa rimelige og billige Vilkaar. Men hvis man stiller for strenge Krav overfor disse

Brug, hvis man vil opretholde Bestemmelsen om, at disse Brug kun maa kunne gives paa 8 Aar ad Gangen, vil der efter min Mening ikke blive oprettet flere af dem.

I Lovforslagets § 14 staar der, at denne Lov kommer ikke til Anvendelse paa Huse, der er oprettede med det Formaal at tilvejebringe Bolig for den ved en Landbrugs-ejendom beskæftigede faste Arbejdskraft. Det forekommer mig, at der burde tilføjes: „eller for Fremtiden bliver oprettet“. Hvis dette ikke sker, vil efter min Mening Følgen blive, at der ikke oprettes flere af den Art Husmandsbrug, og det anser jeg for at være meget beklageligt.

Jeg antager, der vil blive Løjlighed til i et Udvalg at beskæftige sig nærmere med Enkeltheder. I det store og hele kan vi fra vor Side sige, at vi er tilfredse med Lovforslaget, og jeg skal paa det konservative Folkepartis Vegne tilsige dette Lovforslag vor bedste Støtte, idet jeg har den Tro, at der herigennem opnaas en Lov, som vil blive til Gavn for begge Parter, og som vil skabe Klarhed, hvor der tidligere herskede nogen Uklarhed.

H. C. Hansen: Den ærede sidste Taler sagde, at dette Lovforslag bringer Klarhed der, hvor der ikke før har været Klarhed. Det kunde for saa vidt være rigtigt, hvis det ærede Medlem havde tilføjet, at det netop gav Klarhed i den Retning, som var ønsket fra den Side, det ærede Medlem stod som Ordfører for. Naar vi i Kommissionerne har arbejdet med denne Sag, er det sket under fuld Ænhed fra alle Sider, og i Kommissionerne er de tre politiske Partier repræsenterede. Der har ingen Divergens været, hverken med Hensyn til Forstaaelsen af Loven eller med Hensyn til Ønskeligheden af at bringe Loven til Avendelse i den Udstrækning, som vi har gjort os til Talsmand for. Der er ingen Tvivl om — og det gav den ærede Ordfører for Venstre (Martin Hansen) ogsaa nu klart og tydeligt Udtryk for fra denne Talerstol —, at undtagne fra Lovens Bestemmelser skulde kun være saadanne Brugere, som stod i et fast Tjenesteforhold til Godserne, nemlig i et saadant Tjenesteforhold, at de oppebar en aarlig, fast Løn, og at de ikke fik den i Form af en Dagløn ifølge en Arbejdskontrakt. Jeg skal nævne som saadanne, der efter min Mening og efter Kommissionernes Mening falder udenfor Loven: Fodermestre, Skovløbere, Kuske o. s. v., der faar en fast aarlig Løn for deres Arbejde.

Ser man paa Loven, kunde der maaske blive Tale om en vis Fortolkning, men læser